

DENİZ HOCA

**9.SINIF
TÜRK DİLİ
VE
EDEBİYATI**

**ROMAN ÜNİTESİ
VIDEO DESTEKLİ ÖZET ÇALIŞMA KAĞIDI**

9.SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI V. ÜNİTE KONULARI

ROMAN

ROMAN ÖZELLİKLERİ

ROMAN TÜRLERİ

ROMAN-HİKAYE FARKI

ANLATIM TEKNİKLERİ

ZAMİRLER

9.Sınıf
Türk Dili ve Edebiyatı
ROMAN ÜNİTESİ
5.Ünite Hazırlık Çalışması

ROMAN

Yaşanmış ya da yaşanabilecek olayların, insan ilişkilerinin ve psikolojisinin uzun bir şekilde, yer ve zaman bağlamında anlatıldığı edebi türe [roman](#) denir.

İnsanı en iyi anlatan, tanıtan ve onun psikolojisini en net şekilde yansıtan tür romandır.

Yazarın kurguladığı bir olayın etrafında gelişen roman, ana olayı destekleyen ikinci dereceden olaylar yardımıyla ilerler, roman kişilerinin detaylı anlatımı ile derinleşir.

İspanyol yazar Cervantes'in (Servantes) "Don Quijote" (Don Kişot) adlı eseri dünyadaki ilk roman örneğidir.

Türk edebiyatına Tanzimat Dönemi'nde giren romanın ilk örnekleri çeviri eserlerdir.

İlk çeviri romanımız Yusuf Kamil Paşa'nın Telemak adlı eseridir.

Türk edebiyatında ilk yerli roman ise Şemsettin Sami'nin Taaşuk-ı Talat ve Fitnat adlı eseridir.

Roman Servetifünun Dönemi'nde teknik olarak gelişmiş ve Batılı anlamda ilk roman örnekleri bu dönemde verilmiştir.

Millî Edebiyat Dönemi ve Cumhuriyet Dönemi'nde roman türünde olgunluğa ulaşılmış ve son derece başarılı eserler verilmiştir.

ROMANIN YAPI UNSURLARI

a) Olay:

Anlatmaya bağlı her eserin merkezinde bir olay yer almaktadır. Bir olay etrafında birbirine bağlanan birçok olay örgüsü bulunur ve bu olay örgülerinin tamamı ana olayı desteklemektedir.

b) Zaman:

Her olayın mutlaka bir gerçekleşme zamanı vardır ve romanlarda genellikle bu zaman bellidir. Eserlerde genellikle “-di’li geçmiş zaman” kipi anlatım tercih edilir.

c) Mekan:

Romandaki olayların meydana geldiği yerdir. Betimleme yapılarak mekan ayrıntılarıyla okuyucuya aktarılır. Mekân çok önemlidir çünkü kişilerin psikolojik özelliklerini ortaya çıkarmak için bir araçtır.

d) Kişi

Olaylar belirli kişiler tarafından gerçekleştirilir ve olaylar sırasında her kahramanın belli bir rolü bulunmaktadır. Romanda kişiler kadro olarak oldukça zengin bir şekilde yer almaktadır.

Roman kişileri “tip” ve “karakter” olarak verilir.

Tip: Özellikleri üstünde barındıran, temsil ettiği grubun niteliğini belirgin bir şekilde yansıtan roman kahramanı tipidir.

Karakter: Tip özelliği göstermeyip kahramanın kendine özgü davranışları ile başka özellikteki kişilerden ayrılan, çok yönlü davranış gösteren roman kişisidir.

ROMAN TÜRLERİ

Romanlar konularına ve yansıttıkları edebî akımlara göre türlere ayrılır.

Konularına Göre

Tarihî roman: Yeniçeriler (Ahmet Mithat Efendi), Cezmi (Namık Kemal), Küçük Ağa (Tarık Buğra)...

Macera romanı: Hasan Mellah (Ahmet Mithat Efendi), Robinson Crusoe (Daniel Defoe)...

Sosyal roman: Bereketli Topraklar Üzerinde (Orhan Kemal), Sefiller (Victor Hugo), Meyhane (Emile Zola)...

Psikolojik roman: Eylül (Mehmet Rauf), Dokuzuncu Hariciye Koğuşu (Peyami Safa), Suç ve Ceza (Dostoyevski)...

Bilim kurgu romanı: Ben Robot (Isaac Asımov)..

Edebi Akımlara Göre

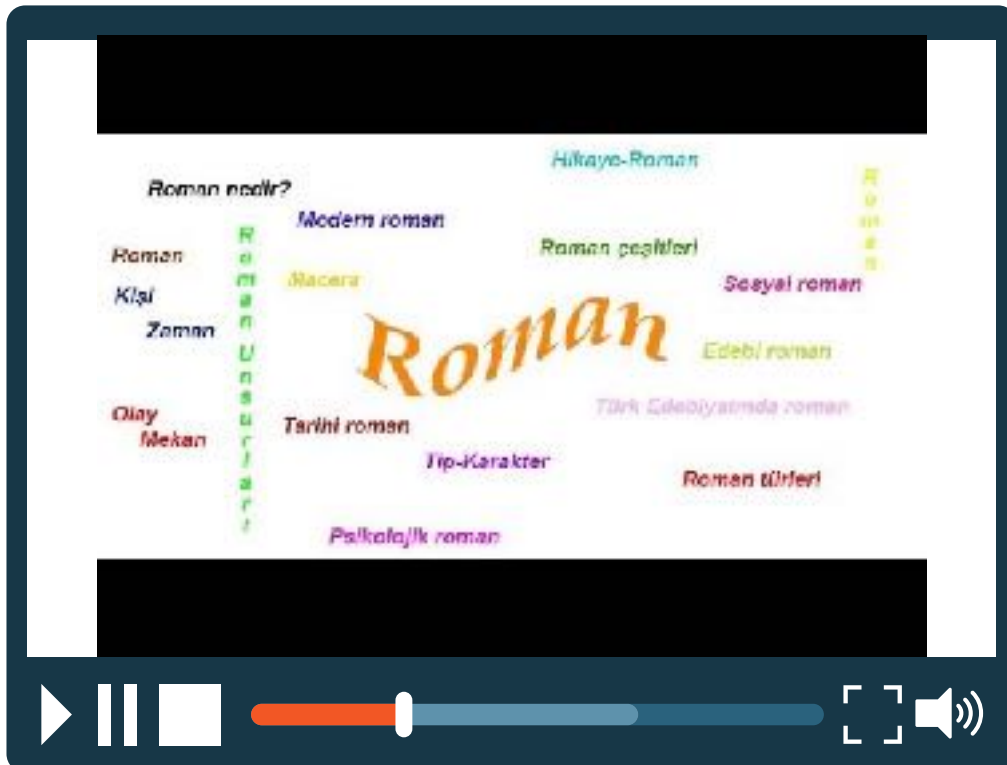
Klasik roman: La Princesse De Cleves (Madame De La Fayette)

Realist roman: Mai ve Siyah (Halit Ziya Uşaklıgil), Savaş ve Barış (Tolstoy)...

Romantik roman: İntibah(Namık Kemal), Genç Werther'in Acıları (Goethe), Sefiller (Victor Hugo)...

Natüralist roman: Zehra (Nabızade Nâzım), Jack (Alphonse Daudet)...

Postmodern roman: Tutunamayanlar (Oğuz Atay), Gülün Adı (Umberto Eco)...

ANLATIM TEKNİKLERİ

- 1) Anlatma Tekniği
- 2) Gösterme Tekniği
- 3) İç Konuşma Tekniği
- 4) İç Çözümleme Tekniği
- 5) Bilinç Akışı
- 6) Özetleme Tekniği
- 7) Geriye Dönüş Tekniği
- 8) Pastiş
- 9) Parodi
- 10) İroni

1) Anlatma Tekniği

Eserde ele alınan olayların ve durumların okuyucuya, anlatıcı tarafından aktarıldığı anlatım tekniğidir.

Anlatıcı, olay ile okuyucuyu arasına girer.

Okuyucu olayları ve durumları ancak anlatıcının aktardığı kadarıyla bilebilir.

2) Gösterme Tekniği

Olaylar okuyucuya bir aracı tarafından değil direkt olarak sunulur.

Anlatıcı, olay ile okur arasından bizzat çekilmiş olur.

SITKI BEY — Kalede kalmak isteyenler, bir tarafa ayrılın!

BİR GÖNÜLLÜ — Hep burada kalmak istiyoruz ki buraya geldik! Birbirimizden niçin ayrılacağız?

SITKI BEY — (Hiç kimseye yüz vermeyerek) Ağalar! Düşman suyu geçti.

3) İç Konuşma Tekniği

Olayların merkezinde yer alan karakterlerin duygu ve düşüncelerinin bizzat karakter tarafından anlatılması tekniğidir.

Bu teknikte kahramanlar kendi kendine konuşuyor gibidir. Anlatıcı aradan çekilir, anlatım birinci ağızdan yapılır.

Kahramanların duygu ve düşünceleri okuyucu tarafından net bir şekilde görülür.

Prag der demez içim cız etti. Deminden beri aklıma getirmek istemediğim her şeyi bu sefer zapt etmeme imkân kalmamıştı. Fakat ne diye soracaktım? Benim Maria ile olan münasebetimden onun haberi yoktu, sualime ne mana verecekti?

4) İç Çözümleme Tekniği

İç konuşmada olduğu bu teknikte de karakterin duygu ve düşünceleri okuyucuya aktarılır.

Ancak buradaki temel fark bu duygu ve düşünceler anlatıcı tarafından yani üçüncü ağızdan anlatılmasıdır.

Hakim bakış açısı söz konusudur.

Hasat zamanı geldiğinde bunca emeğinin karşılığını alamayacağını aylar öncesinde anlamıştı. İsteksiz bir şekilde tarlasına gidiyor, akşama kadar zoraki bir şekilde çalışmalarını tamamlıyordu. Yine mi aldığı kararlarla ailesinin bunca emeği boşa gidecekti? Canı sıkılıyor ve kimseyle konuşmak istemiyordu.

5) Bilinç Akışı

Bu teknikte karakterin iç dünyası tüm boyutlarıyla okuyucunun önüne serilir.

Bilinçte yer alan duygu ve düşünceler hızlı ve düzensiz bir şekilde resmedilmeye çalışılır.

Anlatıcı aradan çıkar ve bu akışı karakterin kendisi bizzat yapar.

Bu anlatım adeta bir sayıklamayı andırır, ifade edilenler arasında mantıki bir bağ olmayabilir.

Deniz sakindi. Kayalara hafifçe bir dalga vuruyordu. Dalga sesi martılarla karıştı. Fark ettim ki hayatta farklı tonlar var. Belki de onları fark edebilmek gerekiyordu. Bugüne kadar nasıl kaçmıştım her şeyden. Mesela arkadaşlarıma güvenmedim hiçbir zaman. Sanki mutluluklarında ben yoktum. Belki çocukken böyle değildik.

6) Özetleme Tekniği

Anlatıcının kişileri ya da hakkında bilgi vermek istediği herhangi bir şeyi özetleyerek anlatmasına özetleme tekniği denir.

Roman ve hikayelerde sıklıkla başvuru olan tekniklerden olan özetlemeyle birlikte olaylar dağılmadan ve tekrara düşmeden anlatım ilerlemiş olur.

7) Geriye Dönüş Tekniği

Romanlarda şimdiki zamanda akıyor gibi görünse de bu teknikle geçmişe gidilir.

Kişiler, olaylar ve mekanlar hakkında daha detaylı bilgi verilirken bu teknikten yararlanır.

Bu teknik genellikle tarihi romanlarda karşımıza çıkar.

Olayların altyapısıyla ilgili bilgiler verdiği için gelecekte olabilecek olaylar veya kişilerin şu anki konumlarıyla ilgili fikir sahibi olunur.

8) Pastiş

Bir sanatçının üslubunu, tarzını, dilini veya düşüncesini taklit etmektir.

Önceki formdan hareket ederek yeniden oluşturulan bu eser, aslında taklit yoluyla bir eseri yüceltmektir.

Pastişte orijinal eser doğrudan kullanılmaz, tamamıyla taklit edilir.

9) Parodi

Bir eserin bir bölümü veya bütünü alaya alarak, biçimini bozmadan ona bambaşka bir özellik vererek biçimle öz arasındaki bu ayrılıktan gülünç etki yaratmaktır.

(Pastiş eserin üslubunu, parodi konusunu taklit eder.)

İhsan Oktay Anar'ın "Puslu Kıtalar Atlası" romanında filozof Decartes'in (Dekart) "Yöntem Üzerine Konuşmalar" adlı kitabı "Zagon Üzerine Öttürmeler" adıyla yer almıştır.

10) İroni

Söylenenin tam tersinin kastedildiği ifadedir.

Söylenen ya da yapılan eylem, ciddi görüntüsü altında, karşıt söylenceyi ya da eylemi ifade eder.

Mizahtan farklı olarak ironi, olaylara daha eleştirel yaklaşır.

Roman ve Hikayede
ANLATIM TEKNİKLERİ
Özellikler ve Örnekler

Konu Slaytı

▶ || ◻

ROMAN – HİKAYE FARKI

Romanlar uzun olur fakat hikayeler genellikle kısadır.

Romanlarda olay örgüsü olarak da adlandırılan birçok olayın birbirine bağlanması söz konusudur. Hikayelerde ise tek bir olay söz konusudur.

Romanlarda kişi sayısı fazla hikayelerde azdır.

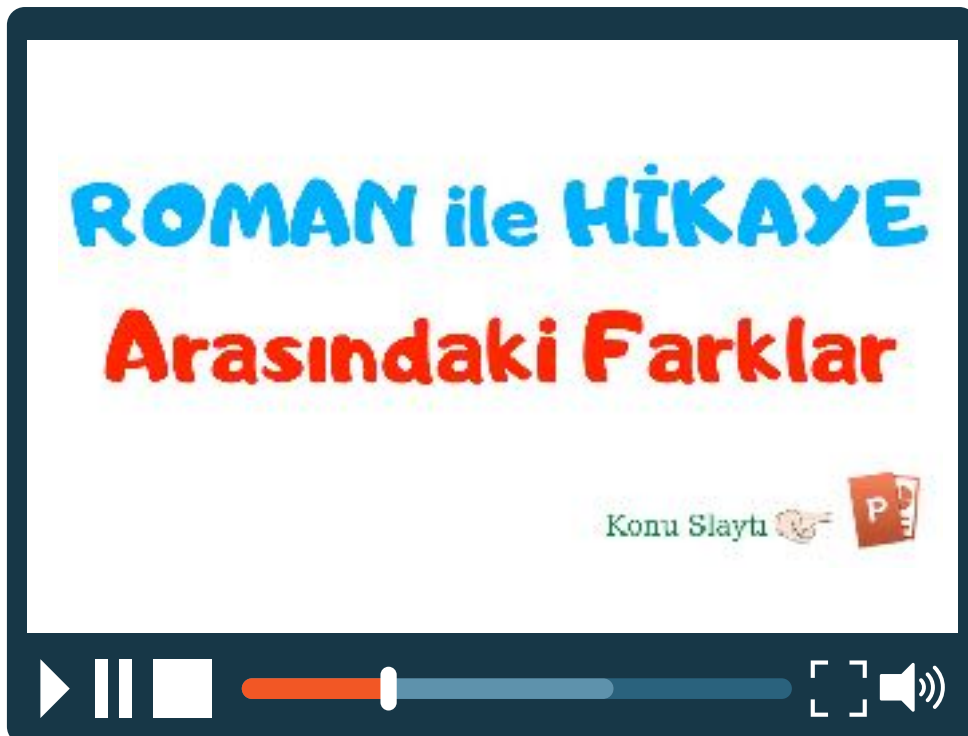
Romanlarda kişiler, genellikle tüm yönleriyle ayrıntılı bir şekilde tanıtılır fakat hikayelerde kişilerin detaylıca tanıtımı yapılmaz.

Romanlarda mekan sayısı oldukça çeşitlidir ve mekanlar detaylarıyla okuyucuya tasvir edilir. Hikayede olaylar daha dar bir mekan çevresinde gelişir ve mekanların ayrıntısına girilmez.

Romanlarda, olayların geçtiği dönemin siyasi, sosyal, tarihi özellikleri yani dönemin zihniyeti hakkında ipuçları verilir fakat hikayede genellikle bu durumlar ön plana çıkmaz.

Romanlarda olaylar oldukça geniş bir zaman aralığında gerçekleşir. Bu bazen 1 ay, 1 yıl ve bazen de 10 yıl olabilir. Fakat hikayeler kısa zaman diliminde anlatılır.

Romanlarda en önemli öge olarak karşımıza olayların merkezindeki başkarakter çıkar fakat hikayede ön planda olan konunun kendisidir.

ZAMİRLER

İsim olmadığı halde cümlede ismin yerini tutan, kişileri ya da herhangi bir varlığı işaret ve soru yoluyla ya da belirsiz bir şekilde karşılayan sözcüklere zamir denir.

Zamirlerle ilgili bilmemiz gereken iki özellik şudur:

1. Zamirler ismin yerini tutar ve isim yerine kullanılır.

2. Zamirler isim çekim eklerini alabilirler.

1. Şahıs (Kişi) Zamirleri:

- Şahıs yani kişi isimlerinin yerine kullanılan zamir çeşididir.
- Şahıs zamirleri şunlardır: Ben, sen, o, biz, siz, onlar.

Benim bilgisayarım.

Sizler, yarınların umudusunuz.

Onları geçen yaz bodrumda gördüm.

UYARILAR

⇒ “Sen ve Ben” zamirleri “-e” yönelme hal ekini aldıklarında ses değişimine uğrar ve “Bana, Sana” şeklinde kullanılır.

→ *Bana tüm olanları anlatacaksınız.*

→ *Tatilde sana gelebilirim.*

➤ 2. İşaret Zamirleri:

- İsimlerin yerini işaret yoluyla karşılayan zamir çeşididir.
- Başlıca işaret zamirleri: bu, şu, o, bunlar, şunlar, diğeri, öteki, beriki.

Buralarda kiralık ev bulmak oldukça zor.

Bu dolap burada kalacak, diğeri aşağıya inecek.

Şunları gözümün önünden kaldırın!

UYARILAR

⇒ "O" sözcüğü eğer bir insanın yerine kullanılırsa şahıs zamiri olmaktadır. Bu nedenle bu sözcüğün kullanıldığı cümleleri iyi analiz etmek gerek.

Geçtiğimiz yıllarda onu öğretmenlik yaparken görmüştüm.

Sık sık arızalandığı için onu hurdaya kaldırdılar.

3. Belgisiz Zamirler

- İsimlerin belli belirsiz, kimi karşıladığı belli olmayacak bir şekilde yerini tutan zamirlerdir.
- Belgisiz zamirlerin başlıcaları şunlardır: *biri, birkaçı, hepsi, pek çoğu, pek azı, herkes, bazısı, bazıları, tümü, tamamı, bütünü, bir kısmı, kimi, her biri, başkası, kimisi, kimse, hiçbiri...*

Hiçbiri daha önce parkuru tamamlayamadı.

Birkaçı bahçede top oynuyordu.

Tümünü satsak da bu evi almaya yetmiyor.

Bazıları bu dünyaya şanslı olarak gelir.

4. Soru Zamirleri:

- Adları soru yoluyla karşılayan zamirlerdir.
- Asıl soru zamirleri “kim” ve “ne” sözcükleridir.
- Başlıca soru zamirleri şunlardır: *ne, neyi, neye, neyde, neyden, nereye, nereden, kim, kime, kimde, kimden, hangi, hangimiz, hangileri, kaç, kaç, kaçımız...*

Hangimiz sevmedik?

Kaç sınıfı geçti?

Yurt dışından bize ne getirdin?

Seni kimler aldı?

➤ 5. Dönüştürme Zamiri:

- Yüklemdeki işin özne tarafından yapıldığını bildiren ve kişi zamirleriyle kullanıldığında pekiştirme yapan zamir çeşididir.
- Dönüştürme zamiri “kendi” sözcüğüdür. Dönüştürme zamiri olan kendi sözcüğüne iyelik ekleri getirilebilir.

Tek taşıma kendim aldım.

Sınıfı ben kendim çalışarak geçtim.

Kendisini büyük görme hastalığına yakalanmıştı.

➤ 6. İlg Zamiri:

- Türkçede “-ki” eki ilgi zamiri görevinde kullanılabilir.
- İlg zamiri her zaman kelimeye bitişik olarak yazılır.

Ali'nin evi okula yakın, benimki uzaktı.

Bizimki bugün yine sinirliydi.

ZAMİRLER

Belgisiz Zamirler
Bu
Kendi

İlg Zamirleri
Sen
Bütünü

Soru Zamirleri
Hepsi
Kimse
Hepimiz
-Ki
Kim
Şahıs Zamirleri

Kaçı
Kaçı
Öteki
Bazıları

İşaret Zamirleri
Şurada
Hangisi
Tamamı

Dönüşlülük Zamiri
Tümü
Ben
Birkaçı
Kimisi
Onlar

Aşağıdaki Bağlantılardan "Türk Dili ve Edebiyatı" Ders Konularına, Etkileşimli Notlara ve Dosyalara

⇒ Türkçe Ders Konuları

⇒ Edebiyat Ders Konuları

⇒ TYT Türkçe Konuları

⇒ AYT Edebiyat Konuları

⇒ 9. Sınıf Edebiyat Notları

⇒ 10.Sınıf Edebiyat Notları

⇒ 11.Sınıf Edebiyat Notları

⇒ 12.Sınıf Edebiyat Notları

⇒ Öğretmen Dosyaları